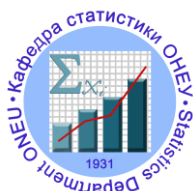

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 3

Частина II

**Одеса
2017**

ЕКОНОМІЧНІ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА ІТАЛІЇ

Заїка Ю. Б.¹, Милашко О. Г.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Заїка Ю. Б., Милашко О. Г. Економічні взаємовідносини України та Італії. В статті розкрито сутність торговельно-економічних зв'язків у контексті сталого розвитку. Визначено їх роль та значення у світовому розвитку. Сформовано концептуальні підходи до комплексної оцінки торговельно-економічного співробітництва між Україною та Республікою Італія. На основі здійсненої комплексної оцінки співробітництва між двома країнами сформульовані висновки та розроблені рекомендації щодо пріоритетних напрямів його розвитку.

Ключові слова: *імпорт, експорт, товарооборот, зовнішня торгівля, торговельно-економічні відносини, державне регулювання, зовнішньоекономічні зв'язки, інвестиційне співробітництво.*

Заика Ю. Б., Мылашко О. Г. Экономические взаимоотношения Украины и Италии. В статье раскрыта сущность торгово-экономических связей в контексте устойчивого развития. Определена их роль и значение в мировом развитии. Сформированы концептуальные подходы к комплексной оценке торгово-экономического сотрудничества между Украиной и Республикой Италия. На основе проведенной комплексной оценки сотрудничества между двумя странами сформулированы выводы и разработаны рекомендации по приоритетным направлениям его развития.

Ключевые слова: *импорт, экспорт, товарооборот, внешняя торговля, торгово-экономические отношения, государственное регулирование, внешнеэкономические связи, инвестиционное Сотрудничество.*

Zaika Y. B., Mylashko O. G. Economic relations between Ukraine and Italy. The article reveals the essence of trade and economic relations in the context of sustainable development. Their role and importance in world development is defined. Conceptual approaches to the comprehensive assessment of trade and economic cooperation between Ukraine and the Republic of Italy have been formed. Based on the comprehensive evaluation of cooperation between the two countries, conclusions were drawn up and recommendations on priority areas for its development were developed.

Keywords: *import, export, trade, foreign trade, commercial and economic vidnosinya, government regulation, foreign economic relations, investment cooperation.*

Заїка, Ю. Б. *Економічні взаємовідносини України та Італії* [Текст] / Ю. Б. Заїка, О. Г. Милашко // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 3. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2017. – С. 41 – 46.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Розвиток торговельно-економічних відносин є пріоритетним питанням країн усього світу у зв'язку з обмеженістю ресурсів. Розробка дієвого механізму ідентифікації торговельно-економічних зв'язків надасть можливість визначити пріоритети та удосконалити стратегії розвитку на макро-, мікро- та мезо- рівнях економічної діяльності. Аналіз українсько-італійського економічного співробітництва у період європейської інтеграції, як складової глобалізаційних процесів, є актуальним науковим питанням і важливим чинником практичної реалізації європейського напрямку зовнішньоторговельної політики України, зважаючи на вагоме місце Італійської Республіки в Європейському Союзі та НАТО.

Аналіз досліджень та публікацій останніх років. Формування і розвиток економічних взаємовідносин між Україною та Італією, їх роль і місце в ринковій економіці викликали значний інтерес у економістів. Наукові основи дослідження цих проблем закладені в працях вітчизняних економістів – А. С. Біляєв, А. С. Бебело, А. М. Зленка, О. Шубравська та інших. Проблема економічних взаємовідносин між Україною та Італією, пропозиції щодо їх покращення та сприяння присвячені сучасні зарубіжні публікації С. В. Войтко, В. Г. Герасимчук, В. А. Дергачев та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Досить важливим питанням залишається налагодження соціально-економічних зв'язків, що має безпосередній вплив на розвиток подальших економічних взаємовідносин не тільки між Україною та Італією, а й усіма країнами світу.

Мета статті. Комплексний аналіз розвитку основних напрямів і форм українсько-італійського міждержавного співробітництва в політичній, економічній та культурно-гуманітарній сферах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Торговельно-економічні відносини – це система економічних зв'язків між країнами з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів (послуг), що вийшли за межі відповідних національних господарств у зв'язку з безмежністю людських потреб та обмеженістю ресурсів. До основних форм МЄВ належать: міжнародна торгівля товарами і послугами; міжнародний рух капіталів і закордонних інвестицій; міжнародна міграція робочої сили; міжнародна кооперація виробництва та обмін у галузі науки і техніки; валютно-кредитні відносини [1, с.258].

Торговельно-економічні відносини посідають одне з перших місць

на світовій арені з часткою 80% торговельних потоків світового обміну. Міжнародна торгівля історично перша форма міжнародних економічних відносин між країнами.

Міжнародна торгівля надає наступні можливості незалежним державам:

- розширює ринки збуту;
- поглиблює спеціалізацію, що сприяє підвищенню продуктивності, ефективному розподілу та використанню світових продуктивних ресурсів;
- міжнародна торгівля існує тільки при міжнародній фінансовій системі, що забезпечує конвертованість валют;
- дає можливість незалежним державам використовувати потоки товарів, послуг, капіталів і робочої сили з-за кордону за допомогою власних правил регулювання в інтересах розвитку;
- в довгостроковій перспективі підвищує рівень та якість життя населення країни [2 с.368].

Протягом щонайменше останніх трьох століть ведуться послідовні теоретичні дослідження в галузі міжнародної торгівлі, спрямовані на систематичне вивчення оптимальної поведінки країни на зовнішньоторговельній арені. Класично сформувались дві основні теорії на які спирається розвиток двосторонніх відносин між країнами: Теорія сталого розвитку та Теорія обмеженості ресурсами.

Обмеженість виробничих ресурсів є однією з важливих передумов розвитку і формування міжнародного ринку. Саме з цього питання почалося вивчення економіки як науки. Об'єктивною її основою є дія закону рідкості, знання якого дає можливість зрозуміти необхідність подолання суперечностей між зростанням потреб і обмеженістю виробничих ресурсів. Внаслідок даного визначення з'явилася теорія сталого розвитку.

За даними Держстату України, за результатами торгівлі 2015 році Італія продовжує посідати **сьоме місце** серед країн світу за обсягом зовнішньоторговельного обігу товарами з Україною. За обсягом товарообігу України з країнами Європи, Італія посідає **третє місце**, поступаючись Німеччині та Польщі. За показником позитивного для України сальдо у двосторонній торгівлі Італія посідає перше місце у Європі. Обсяг українського експорту в Італію перевищує сукупний експорт у Німеччину та Францію.

У 2015 році загальний обсяг взаємної торгівлі **товарами та послугами** між Україною та Італією становив 3,1 млрд. дол. США. При цьому, у порівнянні з показниками за аналогічний період попереднього року експорт зменшився на 19% (на 500,8 млн. дол. США) та склав 2,1 млрд. дол. США, імпорт скоротився на 35% (на 544,0 млн. дол. США) і склав 1,0 млрд. дол. США. Позитивне для України сальдо склало 1,1 млрд. дол. США.

За січень-грудень 2015 року **товарообіг** між Україною та Італією склав 2,9 млрд. дол. США (зменшився на 25% або на 1,0 млрд. дол. США). Експорт товарів склав 1979,8 млн. дол. США (зменшився на 20%

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

або на 488,5 млн. дол. США), а імпорт товарів склав 976,1 млн. дол. США (скоротився на 35,3% або на 532,8 млн. дол. США). Позитивне для України сальдо торгівлі товарами склало 1003,7 млн. доларів США.

Таблиця 1
Динаміка товарообігу між Україною та Італією у 2009-2015 рр.,
за даними Держстату України, млн. дол. США

Роки	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	+/- , %
Товарообіг	2367,3	3802,6	5045,3	4714,57	4444,29	3976,85	2956,0	-25
Експорт	1227,6	2412,3	3039,5	2480,02	2357,63	2468,29	1979,8	-20
Імпорт	1139,7	1390,3	2005,8	2234,55	2086,66	1508,56	976,1	-35
Сальдо	+87,9	+1022,0	+1033,7	+245,47	+270,98	+959,73	+1003,7	

Основними товарами українського експорту в Італію є чорні метали (49,4%), зернові культури (кукурудза, пшениця) (16%), олія рослинна (7,6%), каолін та інші глини (3,3%), добрива (2,8%), макуха (2,8%), деревина і вироби з деревини (2,5%), шкіра і вироби з неї, включаючи одяг зі шкіри (2,3%), труби (1,9%), насіння і плоди олійних культур (1,3%), взуття (1,0%).

Основними товарами імпорту в Україну є котли машини, механізми (23,5%), пластмаси (7,1%), лікарські засоби (6,9%), електричні машини (5,7%), вироби з чорних металів (3,7%), шкури і шкіра (3,0%), фарби, лаки (2,6%), парфуми, косметика (2,5%), вина, вермути (2,5%), зчитувальна техніка (лазери), контрольно-вимірювальні прилади тощо (2,5%), транспортні засоби (2,2%), папір та картон (2,1%), тканини (2%), взуття (1,8%), цитрусові (1,6%), меблі (1,5%), органічні хімічні сполуки (1,3%), гума (1,3%), кава (1,1%), тютюнова сировина (1,1%).

У 2015 році обсяг взаємної торгівлі **послугами** між Україною та Італією склав 164,2 млн. дол. США (скоротився на 12,5% або на 23,5 млн. дол. США). Експорт послуг склав 131,0 млн. дол. США (скоротився на 9,5% або на 12,4 млн. дол. США), а імпорт склав 33,2 млн. дол. США (скоротився на 28% або на 11,2 млн. дол. США). Позитивне для України сальдо в торгівлі послугами склало 97,7 млн. дол. США.

Таблиця 2
Показники зовнішньої торгівлі послугами між Україною та Італією
у 2009-2015 рр., за даними Держстату України, млн. дол. США

Роки	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	+/- , %
Обіг послуг	168,3	162,4	180,8	190,2	204,4	187,7	164,2	-12,5
Експорт	120,2	127,2	121,4	137,3	148,2	143,3	131,0	-9,5
Імпорт	48,1	35,2	59,4	52,9	56,2	44,4	33,2	-27,8

Основними статтями українського експорту послуг у 2015 р. до Іта-

лії були: послуги в сфері комунікацій, комп'ютерні та інформаційні послуги – 47,2%; транспортні – 26,7%; послуги з переробки матеріальних ресурсів – 16%; ділові послуги – 8,2%.

У зальному обсязі імпорту послуг з Італії до України у поточному році найбільшу питому вагу мають наступні: послуги, пов'язані с подорожами – 24%; ділові послуги – 19%; транспортні послуги – 15,4%; послуги в сфері комунікацій та інформаційні послуги – 12,7%, фінансові послуги – 7,3%.

Основні італійські інвестори в українську економіку – компанії "Dufenco" (модернізація Алчевського металургійного комбінату спільно з корпорацією "ІСД"), "Danieli" (реконструкція ПАТ МК "АЗОВСТАЛЬ"; будівництво металургійного електросталеплавильного заводу "Дніпросталь"), банківські групи "UniCredit" ("Укрсоцбанк") та "Intesa Sanpaolo" ("Правекс-банк").

Станом на 31 грудня 2015 року обсяг прямих інвестицій з Італії в економіку України становив 972,4 млн. дол. США, що становить 2,2% від загального обсягу іноземних інвестицій в Україну. З початку року загальний обсяг інвестицій скоротився на 26,7 млн. дол. США. Серед 123 країн-інвесторів за обсягами інвестицій в Україну Італія посідає 10 місце.

Обсяг українських прямих інвестицій в Італії є незначним і станом на 31 грудня 2015 року становив 0,4 млн. дол. США (з початку року не змінився).

Таблиця 3

Динаміка італійських інвестицій в економіку України, млн. дол. США

Роки	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Сума інвестицій	914,2	992,2	982,4	1 015,9	1 267,8	999,1	972,4

Висновки і перспективи подальших розробок: Українсько-Італійський потенціал взаємодії має фундамент сприятливого правового, економічного та соціального середовища. На сьогодні, Італія є одним із пріоритетних партнерів Українського підприємництва, посідаючи 3 місце серед країн-партнерів по експорту, 11 місце серед країн-інвесторів. Для подальшої спільної співпраці доцільно розробити план заходів щодо залучення Італійського капіталу в економіку України, одним з яких є інформаційна база щодо оподаткування, правил ведення бізнесу, можливостей різних форм співпраці з державою (державно-приватне партнерство, спільні підприємства, тощо), створення сприятливої атмосфери як на соціальному так і політичному рівнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беляєв О.О. Політичнаекономія: Навч. посібник./ О.О. Беляєв, А.С. Бебело— К.: КНЕУ, 2001. – 328 с.

2. Дергачев В.А. Международные экономические отношения. Учебник для вузов, /

В.А. Дергачев – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 368 с.

3. Шубравська О. Сталий економічний розвиток: поняття і напрям досліджень [Текст] / О. Шубравська // Економіка України. – 2005. – № 1. – С. 39–42.

4. Кахович Ю.О. Спільні підприємства та їх роль у контексті стратегічних пріоритетів України / Ю. О. Кахович // Вісник Академії митної служби України. Серія: “Економіка”, – 2010, – № 1(43) – С.109-115.

5. Спільна заява з питань економічних відносин між Урядом України і Урядом Італійської республіки. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. Офіційне видання. / За ред. А. М. Зленка. Т. II, Кн. 1. - К. 2002. - С. 332 - 334.

6. Державна підтримка українського експорту: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrexport.gov.ua/ukr/country_brief/?country=ita

7. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

8. Герасимчук В. Г., Войтко С. В. Міжнародна економіка: Навч. посібник. / В.Г. Герасимчук, С. В. Войтко – К.: Знання, 2009. – 302 с.

9. Україна та Італія: Посольство України в Італійській Республіці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://italy.mfa.gov.ua/ua/ukraine-it/trade>

10. Офіційний сайт статистики Італії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.istat.it/it/prodotti/banche-dati>

11. Стаття 160. «Особливості оподаткування нерезидентів»: Податковий Кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, №13-14.

12. Середній рівень заробітної плати: Міжнародна організація праці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://laborsta.ilo.org/data_topic_E.html

13. Підгорний, А. З. Міжнародна статистика : навчальний посібник [Текст] / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко, О. П. Русєва. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – 162 с.

14. Ольвінська Ю. О. Проблеми соціально-економічного розвитку країн Євросоюзу / Ю. О. Ольвінська // Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях: Міжнародна науково-практична конференція (Одеса 22-23.04.2015). – Одеса: ОНЕУ, 2015. – С. 18-21.

15. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОРМ-ГРУП, 2016. – 218 с.